Tiszántúl

Politikai napilap

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre ..... 16 k.
Negyedévre ..... 4 „
Helyben házhoz hordva:
Egész évre ..... 20 kor.
Negyedévre ..... 5 „
Vidékre postán szállítva:
Egész évre ..... 24 kor
Negyedévre ..... 6 „
Egyes szám ára 8 fillér.

Megjelenik minden nap, a hétfő és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 5.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

XIX. évfolyam 216. szám. Nagy-Várad. Szombat, 1913 szeptember 20

A szövetkezetek kulturmunkája.

A legszebb, leghálásabb kulturmunka a nép alsóbb rétegeinek nevelése. Még pedig nem elvont tudományokra, hanem gyakorlati ismeretekre, a melyek megszerzésével könnyebbé lesznek a megélhetés gondjai s amelyek megszerzésével az alsóbb rétegek társadalmi és gazdasági élete is fejlődésnek indulhat.

Magyarországon ilyen kulturális munkásságot leginkább a szövetkezetek végeznek. Nálunk ugyanis a szövetkezetek a falusi nép gazdasági szervezetei a szövetkezetekbe való tömörülés jelentőségét a falvak földmivelő népe ismerte fel leginkább s ennek a körülménynek igazán megbecsülni való eredménye nem is maradt el. Igy tapasztalhatjuk aztán, hogy a hitelszövetkezetek egész sereg földmivelőt és a falusi értelmiséghez tartozó egyént nevelnek ki a financiális tudományokban. A fogyasztási szövetkezetek viszont a kereskedelmi szaktudást hozzák meg a falu népének. Kiképezik a falusi földmivelőt az áruismében, az árukezelésben, a könyvelésben, kereskedelmi levelezésben stb. Hogy azután mindebből a falu népére mennyi anyagi és erkölcsi haszon származik, azt könnyü kitalálni.

A falvak legtöbb baja abból eredt, hogy a kisbirtokos és földmivelő munkásosztály hosszu időn át szabad prédája volt azoknak, akik üzleti és pénzügyi tudásukat a kisebb intelligenciáju tömegek fosztogatására használják fel. Ott, ahol a szövetkezet megveti a lábát, ez a dolog megszünik s a szövetkezeti emberek üzleti tudás dolgában versenyre tudnak kelni a falusi szatócscsal, a falusi korcsmárossal, megtanulják azt, hogy mi az egyes portékák értéke, megtanulják milyen jövedelemre számithatnak termékeik eladásánál, a pénzügyi müveleteknél hol van a tisztesség határvonala, megtanulják, hogy a pénztőzsér, a kereskedő üzleti tevékenysége után milyen maximális hasznot érdemel meg s mennyiben akadnának egyesek, akik a megengedettnél nagyobb haszonra törekednek, a falvak népe saját szövetkezeti szervezeteivel támaszt nekik versenyt, a mely minden népnyuzó törekvést a tisztesség határvonalai mögé szorit.

Most ujabban ismét egy olyan dologról nyerünk értesülést, amely élénk bizonyitéka annak, hogy a szövetkezetek falain belül valóban nemes tartalommal átitatott céltudatos és folyton fejlődőben lévő kulturmunka folyik. Arról értesülünk ugyanis, hogy a fogyasztási szövetkezetek legnagyobb központja a „Hangya“ a polgári foglalkozás után vágyó s a falusi életet kedvelő katonai altisztek részére boltoskiképző iskolát nyit meg, amelyben az illető katonai altiszteket nem csupán az elméleti és gyakorlati kereskedelmi ismeretekre oktatják ki, de egyuttal ez a kiképzés szövetkezeti szellemü is lesz, ami által ismét jelentékenyen fog szaporodni azoknak a gárdája, akik az erkölcs talapzatán állva munkálkodnak kereskedelmi téren, kereskedelmi életünk fejlesztésén.

Lesznek azonban az iskolának jelentősebb szociális előnyei is. A szaporodó szövetkezetek már eddig is sok egyént tereltek gyakorlati életpályára, az ilyenek száma mindinkább meg fog gyarapodni. Korántsem akarják a szövetkezetek azt, hogy pl. a földmivelő nép hivatása teréről elvonassék, de viszont az is igaz, hogy a föld mivelése és a gazdasági munkák mellett a kisbirtokos osztályok és a földmivelő munkásság is sokkal jobban boldogul, ha a gyakorlati kereskedelmi ismeretekkel is tisztában van.

A szövetkezetek kulturmunkájáról szólva, nem szabad emlités nélkül hagyni azt sem, mennyit tesznek különösen a fogyasztási szövetkezetek a mezőgazdaság fejlesztésére. A fogyasztási szövetkezetek valóságos apostolai az okszerü mütrágyázásnak, terjesztik az uj rendszerü, a gyakorlatban bevált mezőgazdasági gépeket és eszközöket. Némelyik szövetkezet felkarolja a háziipart, egyszóval felhasználnak minden eszközt, hogy a nép értelmi szinvonala emelkedjék, hogy a falusi nép többet tudjon s ezt a több tudását anyagi boldogulásának előbre vitelére használja fel.

A horvát válság. Eszékről jelentik: A „Drau“ mai száma közli azt a hiteles értesitést, hogy gróf Tisza István e hó 22-ére magához kérette báró Rauch Pál volt horvát bánt. Rauch hétfőn Budapestre utazik és 23-án résztvesz a Budapesten tartandó horvát konferencián. Ugy hirlik, hogy a miniszterelnök még október 8-ika, a magyar képviselőház összeülése előtt véglegesen meg akarja oldani a horvát krizist.

Idény czikk-árusitásunk alkalmával különböző **női fél cipőt** csinos formában és izléses kivitelben 30—40% engedménynyel **azaz páronkint 8 K egységárban** adunk el.

Turul cipőgyár r.-t.
Nagyvárad Kossuth-utca, Sas-épület.

A bihari reformátusok közgyülése.

Méltányosságra int az esperes

A bihari református egyház tegnap tartotta meg rendes évi közgyülését a vármegyeháza nagytermében. Az ülésen *Sulyok* István egyházi és *Telegdy* József világi elnök elnököltek. A közgyülést pontban 9 órakor *Sulyok* István imája nyitotta meg, melynek elhangzása után ugyanő hosszabb megnyitó beszédet tartott. Ez a beszéd képezte tulajdonképen a tegnapi gyülés legfontosabb részét. Az esperes ugyanis hangoztatta, hogy most kezdődik az egyházi adók behajtása. Adószedésre a mai időszak a legalkalmatlanabb. A nép valósággal nyögi az elemi csapásokat. A föld alig hozott valamit, amit hozott az még vetőmagnak sem elég, ilyen körülmények között adót szedni, eltekintve attól, hogy az a nép zaklatását jelenti, teljesen eredménytelen.

Sulyok István hivatkozik arra a szomoru időszakra, mely a télen fog bekövetkezni. Ebben a szomoru időben arra kérte az egyházak vezetőit, hogy ne járjanak el nagy szigorral. Inkább semmit se hajtsanak be, mint a nép nyomorát terheljék az adóval.

A gyülésen az egyházbirák között ott voltak: Bary József, Kurovszky Ferenc, K. Nagy Sándor, Tatár Zoltán, Szegedy Lajos, Lévay Mihály, Telegdy József, Szenes László, Surányi Lajos, Kiss Antal, Major Gyula.

A megnyitó beszéd után a tárgysorozatban felsorolt ügyekre került a sor. Csermák Béla lelkész terjesztette elő az egyházmegye 1913. évi müködéséről szóló esperesi jelentés, amit tudomásul vettek.

Az időközben megtartott lelkész és tanitó választásokat erősitették meg ezután. Igy megerősitették a bihari lelkészválasztást, továbbá a furtai, hegyközpályi, kismarjai, nyüvedkügypusztai és váncsodi tanitóválasztásokat. A mágválasztott tanitók ezután letették a hivatalos esküt.

A számvevőségi jelentést szintén tudomásul vette a közgyülés, majd áttértek az egyes hitközségek iskolaépitésének engedélyezésére és a kölcsönügyekre. Délután 1 órakor az ülést megszakitották s fél 4 órakor folytatták ismét. Az ülés 5 órakor ért véget. A délutáni ülésen kisebb jelentőségü szorosan belső egyházi dolgokat tárgyalt a közgyülés.

Az alkotmánypárt szervezkedése. Az abaujtornamegyei alkotmánypárt vasárnap a szikszói népgyülésen fog megalakulni. Gróf Hadik János lesz az elnök. A következő vasárnapon a kassai városi alkotmánypárt alakul meg, Semsey László képviselő elnöklete mellett. Csikszeredán is ebben a hónapban alakul meg az alkotmánypárt, Kállay Ubul beszámolójával egyidejüleg.

Elveszett a városi könyvkötő számlája.

Titokzatos aktaeltünés a városházán.

Ez évi junius 22-ike óta a városházának legizgalmasabb szenzációja a *Feldstrick* Kálmán könyvkötő által benyujtott számla eltünése. A legutóbbi árlejtés alkalmával Feldstrick Kálmán nyerte meg a város könyvkötői munkálatait. A teljesitett munkálatokról junius 16-án nyujtotta be számláját a városi számvevőséghez. A számla 2000 koronán felül volt.

A számvevőség 1000 koronát előleg képen kiutalt a könyvkötőnek. Az összeg többi részét visszatartották, mert *Jelinek* Géza főszámvevő helyettes a számlákban olyan eltéréseket látott, melyek sehogysem egyeztek a szállitási bárcákkal. A számvevőség e miatt az egész ügyet kiadta *Kelepecz* Dezső irodaigazgatónak átvizsgálás végett.

Az irodaigazgató azonban betegsége miatt szabadságra ment s igy az ellenőrzési vizsgálatot *Nagy* József irodatisztre bizta.

Nagy József az akta kiadása után rendkivüli nagy hivatalos elfoglaltsága miatt julius 22-én, vasárnap délután, amikor jobban ráér, tehát hivatalos órán kivül akarta a vizsgálatot megtartani. Az akta az irodaigazgató szobájában a határidős darabok tetejére volt téve. Vasárnap délelőtt igen sokan látogatták a hivatalt. Állandóan 8–10 ember volt a hivatalban. A látogatók között ott volt Feldstrick Kálmán is.

A hivatalos óra elmultával Nagy magához akarta venni a könyvkötő számláját, azonban legnagyobb megdöbbenéssel konstatálta, hogy az aktát valaki elemelte. Felkutatták az egész városházát, azonban az aktának nyoma sem volt. Az esetet másnap bejelentették a golgármesternek, aki a rendőrségre tette át az ügyet.

A rendőrség azonnal megindította az akta utáni kutatást.

A rendőrség azon alapon indult el, hogy az aktát csakis érdekelt vihette el, vagy pedig az eltünés idejében az irodában tartózkodott emberek valamelyike. Ezen az alapon a rendőrség megjelent Feldstrik Kálmánnál és házkutatást tartott, azonban eredménytelenül. Hiába volt minden kutatás, az ügyet a rendőrség csak nagyon gyenge bizonyitékokkal tudta átteni az ügyészséghez. Az ügyészségen most folytatják az eljárást.

E közben Feldstrick sürgette a számla ellenértékének kiutalását. A számvevőség azonban követelte, hogy csatolja Feldstrick a megrendeléseket, esetleg a tételeket és az üzleti könyveinek kivonatát. Feldstrick a számvevőség felhivására azzal válaszolt, hogy ő egyáltalán nem vezet könyveket, mert mint kisiparos nem köteles ezzel.

Most aztán ott áll a város, hogy kénytelen lesz kifizetni az elveszett számla értékét, mert egyik szállitója mégcsak könyveket sem vezet. Ilyen formán nagyon érzékeny veszteségek is érhetik a várost, melyért egyedül az árlejtés birálóbizottsága a felelős, a miért nem volt kellő óvatos a munkálatok odaitélésénél.

Különösen a rejtélyes aktaeltünés dolgában még igen hosszadalmas és bonyolult eljárás fog lefolyni, mely elé nagy érdeklődéssel tekintenek a városházán.

Stefánia magyar tanitója meghalt.

† Dezső Dénes.

Mikor néhaivaló Rudolf trónörökös eljegyezte szépséges menyasszonyát Stefánia belga királyi hercegnőt, gondja volt arra, hogy akit a magyarok leendő királynéjának szemelt ki, az megtanulja azok nyelvét. Bécsben körülnéztek, kire kellene e nagy feladatot bizni s választásuk a Thereziánum magyar tanárára dr *Dezső* Dénesre esett. Dezső hosszabb ideig tanitotta a trónörökös menyasszonyát zengzetes nyelvünkre s a tanitás sikeres befejeztével Lipót belga királytól elismerésül a Lipót-rendet, királyunktól pedig a koronás arany érdemkeresztet kapta. Rudolf végzetes halála megakadályozta Stefániát abban, hogy a magyarok királynéja lehessen, — de magyar tanulása nem veszett kárba, mert szive másodszor is magyar férfit választott hitvesül magának.

Ennek feleleventésére az a szomoru körülmény szolgáltat okot, hogy most vesszük hirét Stefánia magyar tanitója *Dezső* Dénes halálának.

Dezső Dénes közelebbről is érdekel bennünket, mert a *nagyváradi egyházmegye papja* volt. Dunántuli répceszemerei származásu ember volt, — 1840. aug. 14-én született s rokona lévén b. e. *Szaniszló* püspöknek, igy került Nagyváradra, hol theologiai tanulmányai befejeztével 1864. julius 31-én pappá szentelte őt Szaniszló püspök. Rövid káplánkodása után udvarába vette őt Szaniszló s mikor a váradi püspökségről lemondva a bécsi kapucinusok zárdájába vonult, magával vitte oda mint magántitkárát Dezső Dénest is. Szaniszló halála után Dezső visszajött az egyházmegyébe, de alig két esztendei szolgálat után, 1872-ben ismét Bécsbe került, mint a Thereziánumnak magyar tanára. Huszonhét esztendeig tanitott a monarchia ezen legelső tanintézetében s 1899-ben nyugalomba vonult.

Utolsó éveit szülőfalujában *Répezeszemerén* töltötte, honnét halála hirét vettük. Az elhunyt mint értesülünk vagyonát jótékonycélra — szülőföldjén emelendő kórházra, zárdára hagyta. 40,000 koronát pedig Szaniszló nagy alapitásának, a *nagyváradi Szent József intézetnek* juttatott.

Az elhunytat rokoni kötelékek füzték több nagyváradi családhoz, igy a Hoványiakhoz és Pallayakhoz.

Nagyváradi Vasöntőde és Gépgyár Részvénytársaság
Nagyvárad, Össi-tér. Gazdasági gép-, eke- és keskenyvágányu vasutak gyára; vasszerkezetek, közlőművek, gépjavitó-műhely, műszaki-iroda. Telefon 340. sz.

Tovább toloncolják a balkáni harcosokat

Biharba és Nagyváradra nem szabad őket hozni. — Szerb és bolgár menekültek a pályaudvaron.

Tegnap délután érdekes csoport vonta magára a nagyváradi pályaudvar közönségének figyelmét. Egy török, két szerb, egy bolgár férfiből álló csoportot bámultak meg az emberek. A csoport tagjai pár hónappal ezelőtt még mint veszedelmes ellenfelek küzdöttek egymással és most olyan szépen megférnek egymás mellett egy határrendőr felügyelete alatt, mintha mindég együtt lettek volna.

Most hazátlanul hurcolják őket egyik városból a másikba, anélkül, hogy a szerencsétlen emberek tudnák, hogy mikor és hol lesz vége utjuknak. A toloncok a balkáni háboru alatt az ütközetekben elszakadtak csapataiktól és hogy megmentsék életüket, átszöktek a magyar határon.

A háboru tartama alatt, a magyar kormány intézkedése alapján, a határon senkitől sem kértek utlevelet, vagy igazolványt. Elég volt annyit mondani, hogy a harctérről menekült és mindjárt bebocsátást is nyert.

A menekülteket azonban nemcsak a közvetlen határról kell továbbitani, hanem még a határvármegyék szomszédos megyéiben sem szabad megtürni őket.

Mivel pedig Biharvármegye közel van a déli határvármegyékhez, igy ide sem szabad toloncot hozni.

A nagyváradi állomásról Pest Pilis Solt Kiskun, Csongrád, Hajdu, Fehér és Veszprém vármegyékbe viszik a toloncokat.

A rendőrségeknek ugy szól az utasitásuk, hogy szin magyar vidékre kell vinni őket.

A hetóságoknak még itt is állandó felügyelet alatt kell tartani az illetőket, nehogy levelek utján dolgozhassanak Magyarország ellen a magyar vendéglátás viszonzásául.

Versenyeznek a kereskedők

egy csődtömegkiárusitásért.

Ma nem ritka a csőd. Főleg divatárukereskedésekre jár a rud, nyakra-főre buknak s a drága luxusdolgok rendesen potomáron kerülnek eladás alá.

De ma egyáltalán nem rossz üzlet a csődtömegkiárusitás. Ismerünk mozgó kereskedőket, akik kimondottan ebből élnek, utaznak egyik városból a másikba és szép eredménnyel zárnak egy-egy ciklust.

Nagyváradon a legfényesebb uri divatüzletek mentek tönkre. Igazi aranybánya egy ilyen üzlet s ha ügyes emberek kezébe kerül, kitünően kamatozik.

Nem régiben zárta le vasredőnyeit a Fekete Sas épületében *Radó* S. Dezső divatáru cég. Ugy látszik, hogy prima anyaga lehet, mert nyolc elismert nevü váradi kereskedő valósággal szövetkezett, hogy nem engedik parti áruba vinni az anyagot, hanem megveszik és közös haszonra elárusitják. Az a nyolc kereskedő: Leitner Márton, Flegmann Ármin, Czillér Imre, Jónás Andor, Kenyeres és Engländer, Kertész Sándor, Kertész S. Sándor és a Kohn Testvérek. Ezeket a kereskedőket a legtisztességesebb szándék vezette. Megtették ajánlatukat a vételre. Felajánlottak tizezerhatszáz koronát.

A csődválasztmány behatóan foglalkozott az ajánlattal és az összeget nem találta megfelelőnek. Hosszas purparlé után elutasitották a konzorciumot, amely egy napi moratóriumot kért.

Mivel azonban a jegyzőkönyvet haladéktalanul be kellett terjeszteni, a helybeli kereskedők elestek ettől az üzlettől.

A csődválasztmány jelentését tegnap tárgyalta a biróság. A csődbiróság igazolta az előbbi eljárást és döntött a nagy üzlet további sorsa fölött. Eszerint a Radó-féle üzlet anyaga Schneller Henrik budapesti kereskedőé lett, aki parti áruvá teszi és mint ilyent árusitja ki.

*

Mint utólag értesültünk, a konzorcium utóajánlatot tett és a csődválasztmány megváltoztatva a fenti határozatot, javasolta a biróságnak, hogy nekik adja az elárusitást

Feddésre itélték

Tisza István sértegetőjét.

Izgalmas tárgyalása volt tegnap Nagyszalontán az egyházmegyei biróságnak. *Széchényi* Endre belényesujlaki tanitó a községházán és azon kivül is többek jelenlétében becsmérlő kifejezésekkel illette gr. *Tisza* Istvánt. Ez még juniusban történt a politikai események forrongásának idejében s most került birái elé a ref. tanitó.

A biróság elnöke *Balogh* András volt, tagjai pedig *Fábián* János aradi törv. biró, Szarka János váradi jbiró, Nagy István, Bagdy József, Böszörményi József, Csécsi Gergely ref. lelkészek, Balogh Elemér orvos, Hadházy Lajos lelkész és gróf Tisza Kálmán.

A vádat dr Hadházy Kálmán képviselte, mig a védelmet *Balogh* Károly váradi igazg. tanitó vállalta el.

A tárgyalás rendkivül izgalmasan folyt le. Gróf Tisza Kálmán kiesett a biróságból, mivel érdekeltség forgott fent. A tárgyaláson ott volt egész Nagyszalonta intelligenciája, igen sok tanut idéztek meg és *ötször kellett zárt tárgyalást elrendelni.*

A feljelentő a belényesujlaki biró: *Bálint* József volt. A megjelent tanuk eskü alatt vallották, hogy a tanitó tényleg megtette az inkriminált kifejezéseket. Oly sulyosan vallottak, hogy mindenki a legerősebb büntetést várta.

Az ügy lényegéhez hozzátartozik az is, hogy Balogh Károly, mint védő egyenesen gróf Tisza Istvánhoz fordult, hogy bocsásson meg a derék tanitónak, hiszen ez a jó ember nem az ő személyét, nem mint embert illette azokkal a kifejezésekkel, hanem mint miniszterelnököt. S ha a képviselőknek szabad ez, miértne tehetné egy tanitó?

Sic! És Tisza István figyelemre méltatta ezt a furcsa kérelmet. A következő levélben válaszolt rá:

Tisztelt igazgató ur!

Hozzám intézett soraira válaszolva közlöm, hogy a személyemet ért támadásokat sohasem szoktam megtorolni, ez alkalommal sem kivánok az ügyre semmiféle befolyást gyakorolni.

Őszinte tisztelettel

Gróf Tisza István.

A biróság meghallgatta a vád és védelem érveit és az egyházi törvények 34. §-ának 3. és 4. pontja alapján a közerkölcsiségbe ütköző és tanitóhoz nem méltó magaviselet miatt Széchényi Endrét *feddésre* itélte.

Az itélet ellen nem felebbeztek. Enyhesége meglepetést keltett.

ITÉLET ELOTT.

A politikai gyujtogatás ügyében ma mond itéletet az esküdtbiróság.

Immár a harmadik napja folyik a tárgyalás a siteri gyujtogatás szenzációs ügyében. Tegnap még fokozottabb érdeklődéssel lepte meg az esküdtszéki termet a közönség, amely nagy nagy figyelemmel kiséri az ügy minden egyes mozzanatát.

Mindenekelőtt folytatták a tanukihallgatásokat. Tegnap az összes, ez ügyben beidézett tanuk kihallgatásával végzett az esküdtbiróság. A tanuk közül most sem tud senki semmiféle pozitivumot arra nézve, hogy Nádudvari, vagy Balogh Imre követte volna el a gyujtogatásokat. A csendőrök vallatási módszerére nézve azonban ismét több tanu mondott terhelő adatokat.

A tegnapi tárgyalásnak érdekessége volt különben a két csendőr kihallgatása. *Benedek* csendőrőrsvezető és *Rabián* Henrik csendőrök teljesitették a kérdéses alkalommal a nyomozást, ők voltak, akik kegyetlen kinzásokkal csikarták ki a beismerő, jobban mondva magukra vállaló igent a vádlottakból.

A csendőrök röviden, katonásan felelnek az elnök kérdésére és kijelentik, hogy ők egyáltalán nem bántották a vádlottakat. A szembesités alkalmával azonban az összes tanuk éppen az ellenkezőjét mondják a csendőrök vallomásainak.

A védők a két csendőr megesketését mellőzni kérik s egyben bejelentik, hogy a csendőrök ellen illetékes hatóságuknál megtették a feljelentést.

A biróság a csendőrök megesketését a tanuvallomások befejezéséig felfüggeszti.

Délután befejezést nyertek a tanukihallgatások. Ezután a biróság megesketi a két csendőrt és a birót.

A bizonyitás kiegészitésére nézve *Rigó* Lóránd a védő kéri F. *Kócs* János tanunak,

HERBST
Arany-, ezüst-ékszer és óra : áruháza :
NAGYVÁRAD, Fő-utca, Rákóczi-ut 1. sz.
Guttmann-ház (Barna Jenő női divatüzlete mellett.)
Mai naptól kezdve vásárolhatni:
Aranyláncok, nyakláncok 10,12, 14 kor.
Gyürük 4, 5, 8, 10 kor.
Fülbevalók 2, 3, 4, 6, 8 kor.
Karikagyürü 5, 6, 8 kor.
Acélórák 4, 5, 6 kor.
Ezüst óra 7, 8, 10 kor.
Arany női óra 20, 25, 30 kor.
Férfi aranyóra 35, 40, 50 kor.
Ingaóra 10, 12, 15 kor.
Ébresztőórák 2.50, 3, 4 kor.
Valódi ezüst kés és villa 6 pár 13—14 kor.
Órajavitás 1 koronától kezdve.
Ékszerjavitások és átalakitások olcsón eszközöltetnek.
Szemüvegek beteg szemekhez orvosi recept nélkül kaphatók.

aki betegsége miatt nem jelenhetett meg, a vizsgálóbiró előtt tett vallomását felolvasni.

A bíróság elrendeli. A vallomásban a tanu csendőri brutalitásról számol be.

Ezzel a bizonyitási eljárás befejezést nyert.

Farkas kir. ügyész egy rendbeli gyujtogatás vádját Nádudvuri ellen elejti és 6 rendbeli gyujtogatás, valamint egy rendbeli felbujtásra nézve inditványozza a kérdések feltételét.

A bíróság ma reggel fogja kihirdetni az esküdtekhez intézendő kérdéseket. Azután rákerül a sor a perbeszédekre és délre meglesz az itélet.

Minden valószinüség szerint felmentő itélet várható.

HIREK

A téli vasuti menetrend.

A m. kir. államvasutak főfelügyelősége már kibocsátotta az október 1-én életbelépő téli menetrendet.

Az uj menetrendben Nagyváradot érdeklőleg kevés változás lesz, csupán a predeál–budapesti fővonalon közlekedő néhány vonatra nézve történtek menetrendváltoztatások, amelyek a következők:

A budapest—keleti pályaudvar predeáli vonalon a Nagyváradról Kőbánya felső p. udvarra minden hétfőn reggel 6 óra 32 perckor érkező vonat forgalma kiterjesztetik Budapest keleti pályaudvarra, ahova reggel 6 óra 40 perckor fog érkezni; a Predeálról Budapest nyugati pályaudvarra reggel 7 óra 35 perckor érkező gyorsvonat Apahida állomáson szeptember 16-tól kezdve feltételesen megfog állani; a Budapest nyugoti pályaudvarról este 9 óra 35 perckor és az este 10 óra 50 perckor induló gyorsvonatoknál a megállás Kolozs—Kolozsházán szeptember 15-től kezdve megszünik; a Kolozsvárról Budapest felé d. u. 1 óra 13 perckor induló gyorsvonat Sztána állomáson okt. 1-től kezdve nem áll meg; Zichy-barlangnál a vonatok a téli évad tartalma alatt nem állanak meg. A Budapest nyugoti pályaudvar—Kolozsvár között közlekedő, Budapest nyugoti pályaudvarról d. u. 2 óra 25 perckor induló, valamint az oda d. u. 1 óra 50 perckor érkező gyorsvonatpár III. oszt. utasokat nem fog szállitani, helyette a Budapest nyugoti pályaudvar Székelykocsárd—Marosvásárhely között közlekedő Budapest nyugoti pályaudvarról este 10 óra 50 perckor induló, valamint az oda reggel 6 óra 50 perckor érkező gyorsvonatpár lesz III. oszt. utasok szállitására berendezve.

A Püspök- és Félix-fürdői vonalon a fürdőévadi vonatok megszünnek okt. 1-én.

*** Jánossy Gyula szabadságon.** A rendőrség bünügyi osztályának vezetője, *Jánossy* Gyula rendőrkapitány tiz napi szabadságra ment. Helyette *Egely* Alajos látja el az ügyosztály ügyeit.

*** Személyi hir.** *Markovits* Manó tegnap Nagyváradon időzött és több látogatást tett. Délelőtt meglátogatta *Miskolczy* Ferenc főispánt is, kinél hosszabb ideig időzött.

*** A megyéspüspök Geszten.** Gr. *Széchényi* Miklós v. b. t. t., megyéspüspök tegnap délután automobilon titkárja, *Brém* Lőrinc tb. pápai káplán kiséretében, a miniszterelnök látogatására Gesztre utazott, ahonnan este 6 órakor tért vissza Nagyváradra. A püspök látogatása teljesen magánjellegü volt.

*** A vizvezetéki bizottság ülése.** Nagyvárad város vizvezetéki bizottsága tegnap délután ülést tartott, *Bordé* Ferenc elnöklete alatt. A bizottság kiment Szélesutcára, ahol a vizvezeték kibővitési munkálatát tekintették meg s a lefektetett csöveken a nyomási próbát ejtették meg, *Vicsay* István vállalkozó közbejöttével. A munkálatokat teljesen megfelelőknek találták.

*** Ki pályázik budapesti alpolgármesterségre?** A hivatalos lap következő hirdetményt közli:

33801 PÁLYÁZAT.

A. 112863—1913. I. A Budapest székesfővárosnál üresedésben levő s az 1911. évi 1871. kgy. sz. szabályrendelet szerint a II. fizetési osztályba sorozott 1 (egy) alpolgármesteri állásra pályázat hirdettetik.

Ehhez képest felhivatnak mindazok, kik ezt az állást elnyerni óhajtják, hogy az 1883. évi I. t.-c. 1. és 3. §-aiban előirt törvényes minősitésnek igazolása mellett folyó évi október hó 3-ik napjának déli 12 órájáig, naponként délelőtt 10—12 óra között Budapest székesfőváros főpolgármesteri hivatalában (IV. ker., Váciutea 62. sz. I. em.) legyenek szivesek jelentkezni. Kelt Budapesten, 1913. évi szeptember hó 17. napján. Dr Bárczy István, polgármester.

*** Óvintézkedések.** A rendőrkapitányi hivatal közhirré teszi, miszerint a városi tanács határozata folytán a gyümölcs és élelmi szereknek Bácsbodrog megye, Beregmegye, Krassószörény megye, Temes megye, Ung és Zemplén vármegyékből, mint kolera fertőzött helyekről való behozatalát, továbbá a csont és rongy szedést a városon kivül levő szemétlerakó telepekről betiltotta, s annak megközelitését kirendelt őrökkel eltiltotta.

*** Névmagyarositás.** *Fried* Béla nagyváradi lakos családi nevét *Fodor*-ra változtatta belügyminiszteri engedéllyel.

*** Kinevezés.** A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter *Nosz* Gusztáv nagyváradi állami főreáliskolai tanárt a VII. fizetési osztály harmadik fokozatába nevezte ki.

*** Nagy tolonctransport.** Feltünően sok tolonc érkezett tegnap kellő fedezettel Nagyváradra. A budapesti államrendőrség négy embere huszonnyolc toloncot hozott ide, s ezeknek legnagyobb része itt marad. Szép kis szerencse. Nagyváradon elég szemét van, még azokat is visszahozzák, akiket elsöpört innen valami jó szél.

*** A rendőrség és a tüdővész.** Naponként a délelőtti órákban alig lehet bejutni a városházán a torony aluli kaputól bevezető földszintes folyosón a rendőrségi hivatalba. A kihágási ügyosztály előtt oly tömegesen állanak a megidézett felek és tanuk. És ahol ennyi ember várja, mig bejut a kitüzött tárgyalásra, nincs egyetlen köpőcsésze, holott ma már minden közhivatalban, ahol sok ember megfordul, elengedhetlen követelmény ilyen edények rendelkezésre bocsátása. Annyi ember között sajnos, sürün akadnak tüdőbetegek, akik köpőcsésze nem létében könnyen terjesztik a pusztitó betegséget. Pár ilyen edény beszerzése kevés költségbe kerül, de ettől eltekintve, a rendőrség egyben közegészségi hatóság is, tehát kötelessége a saját épületében mindazokról a közegészségi eszközökről gondoskodni, amelyek használatát más középületekben megköveteli. Ezen kivül egy padra is szükség volna a kihágási ügyosztály előtt, hogy a hosszu ideig ott várakozók leülhessenek.

*** Olcsó tüzelő-szén.** Szinte hihetetlen, hogy a mostani viszonyok között valami olcsó legyen, mikor mindennek rohamosan emelkedik az ára. A mostani örvendetesen abnormis időjárásban, mikor szeptember közepe dacára 28 R. fokot mutatott a hőmérő higanya, keressük az árnyas helyeket, elfelejtjük, hogy közeledik a tél, amikor a fa- és szénkartell uzsorája alatt nyögünk majd. Ettől a kellemetlenségtől meg ment bennünket a városi villamosmü, ahol a város lakossága olcsón juthat tüzelő szénhez. Erre nézve a következő hivatalos értesitést adta ki a villamosmü igazgatója:

Ellenkező hirekkel szemben értesitjük a város t. közönségét, hogy a villamosmü dacára az általános tüzelőanyag drágulásnak még most is és az egész bekövetkező téli idény alatt a legelső minőségü porosz kőszenet házhoz szállitva, lakásban vagy pincében lerakva métermázsánkint 4 korona 20 fillérért szolgáltatja ólmozott zsákokban. A legkisebb mennyiség egy métermázsa. A megrendelt szén árát kérjük postautalvány vagy küldönc utján pénztárunkhoz előre beküldeni, hogy a szállitás fennakadást ne szenvedjen. Nagyvárad Város Villamos Müve.

*** Főispánból ügyvéd.** Kapotsffy Jenő országgyülési képviselő, volt somogymegyei főispán, ki ügyvédi gyakorlatát 1906-ban beszüntette a zalaegerszegi ügyvédi kamaránál most ujból bejegyeztette magát, mint gyakorló ügyvéd. Irodáját Kaposváron nyitja meg.

*** Mikor szállitják a gabonasegélyt.** Biharvármegyéből még egyre érkeznek a segély iránti kérelmek a földmivelésügyi kirendeltséghez. A kormány már tudatta a kirendeltséggel, hogy a szükséges gabonát szeptember második felében fogják szállitani. A miniszter intézkedése szerint egy-egy gazda 500 kilogrammnál több gabonát nem kérhet. A gabona árát 1914 okt. 1-ig minden segélyezett köteles visszafizetni.

SÉRVKÖTŐK, HASKÖTŐK
méret szerint felelősség mellett már 2 kor.-tól kezdődő árban készittetnek
Fehér János kötszer gyárában Rákóczi-ut, (Bémer-tér.)
ahol óriási választékban kaphatók: Irigatorok, fecskendők, gumiharisnyák, szuszpenzoriumok, gumi-lepedők, vatta és mindenféle szülészeti és betegápolási czikkek.
Mentőszekrények nagy raktára, műlábak, támgépek, miderek jutányos árban
és kitünő kiviteiben készittetnek. Telefon 419

* **Jaj, kolerás!** Tegnap délután kolerariadalom volt Malom-utcán. *Kiss* Róza nevü munkásasszony hirtelen összeesett és meghalt. Értesitették a rendőrséget, ahonnan dr *Berkovics* Renée t. orvos *Kolontáry* János fogalmazóval ment ki megejteni az orvosrendőri hullaszemlét. Megállapitotta a t. orvos, hogy a 66 éves asszony szivszélhüdésben halt meg és semmi gyanus tünet nem fordult elő rajta, ami a kolerára engedett volna következtetni. A hullát felboncolják.

* **Karácsonyi szobrász kiállitása.** Erdekes, müvészi becsü kiállitásban gyönyörködhetik rövid időn belül Nagyvárad város müértő közönsége. Az október elsején megnyitandó állami fa- és fémipari szakiskola egyik kiváló, nagy tehetségü tanára: *Karácsonyi* Géza szobrászmüvész pompás alkotásait, remek márvány, bronz, terrakotta és gipsz szobraiból nagy értékü kollekciót állit ki szeptember 27-én, a mükedvelő fényképezők körének kiállitásával kapcsolatban. A kollekció minden darabja elárulja alkotójának kiforrott müvészi képességeit. *Karácsonyi* Géza szobrász tervbe vette, hogy a képzőmüvészetnek nagyobb szabásu propagandát szervez Nagyváradon, amely a kulturális élet fellenditését szolgálja. *Karácsonyi* Géza Nagyváradra költözésével kiváló müvészi egyéniséget nyert városunk társadalma.

* **A bérkocsik tarifája a lóversenyeken.** A rendőrkapitányi hivatal a folyó hó 20 és 21-én megtartandó lóversenyre a közönség által igénybe veendő bérkocsiknak viteldiját a következőkben állapitotta meg:

Lóversenyekre vagy vissza, egyfopatu bérkocsi 2 korona, 2 fogatu bérkocsi 3 korona. Lóversenyekre oda és vissza, a versenyvégig várakozással egyfogatu bérkocsi 5 korona, 2 fogatu bérkocsinak 8 korona. Minden bérkocsi belsejében ki kell függesztve lenni, a bérkocsiviteldij szabályzatnak.

* **A kézügyességi iskola előadásai.** Az Ardos-féle kézügyességi iskolában már megkezdődtek az előadások, a következő beosztással: a tanoncok tanfolyama hétfőn és csütörtökön este 6—8 órakor; a hölgyek tanfolyama kedden délután 3—5 óráig; a diákok tanfolyama szerdán 3—5 óráig. Még van néhány ingyenes hely az iskolában, amelyekre Ardos Frigyes igazgatónál lehet jelentkezni, Teleky-utca 13 szám.

* **Tolvaj cseléd, mint borbély.** Hiába! Sok keserü humor van ebben az életben. Itt van például *Szegedi* Róza esete. Régi ismerőse a toloncháznak. Valami rendkivüli előszeretettel viseltetik ugyanis a mások cselédkönyve iránt. Csak idegen könyvvel akar szolgálni. És ez nem megy. Azaz menni megy, de legalább is toloncház jár érte. Ez a Szegedi Róza a napokban (nem tudott idegen cselédkönyvet keriteni) beállitott *Papp* Demeterné hez és szállást kért. Pappné ismerhette már Rózát, mert elkergette. El is ment a lány, de csak azért, hogy megint visszatérjen, mikor az özvegy néni elment hazulról. Akkor aztán összeszedte az összes összeszedhető dolgokat és aztán elinalt Az összeszedhetők között volt egy tégeiy arckenőcs is. (Ej, ej, özv. Papp Demeterné asszony!) Persze elfogták és előállitották. Meg is motozták. De meg ám. Egy borotva is előkerült. Ekkor aztán Szegedi Róza vallott. Hogy: a borotva a kenyeremhez tartozik, hogy én ezzel borotválom a kuntsaftjaimat, hogy a kuntsaftjaim facér mesterlegények, hogy ezek azért uriemberek, mert nem sajnálják a 6 fillért egy borotválásért. Igaz, hogy a bajuszukat is kipedri jóféle, jószagu kenőccsel. — Milyennel? — Evvel a — és előkerült a Papné arckenőcse is. Hiába! Sok keserü homor van ebben az életben.

* **Bevitték az elmekórházba.** *Balogh* János asztalos az éjszaka hirtelen megőrült. Dühöngeni kezdett és már-már veszedelmes volt a hozzátartozóira, akik sietve fordultak segitségért a rendőrséghez és a mentőkhöz. A szerencsétlen asztalost még az éj folyamán beszállitották a Kálvária-utca 30. szám alatti lakásáról azelmekórházba.

* **A francia forradalom a Vigadó mozgóban.** Izgalmasan szép, romantikus Napoleon történetet mutat be ma a Vigadó mozgószinház. „A falu gyermeke" cimü 2 felvonásos történelmi dráma ez a francia forradalom napjaiból. A klasszikus szépségü dráma a Tuillerák csodás kertjében játszódik le hires francia müvészek felléptével. A ritka érdekességü sláger csak két nap lesz látható. A müsorban még négy ujdonság van és fellépnek minden előadáson a Brigthon testvérek, a csodatáncosok. Előadások d. u. 3 órától.

FLEGMAN
női-divat terme
kiváló szabásu
angol kosztümöt és francia ruhát mérsékelt árakban készit.

x **Az erdélyi kereskedelmi és automobilforgalmi r. t.** helybeni fiókja automobilokban, pneumatikokban, valamint az összes automobil-felszerelési és szükségleti cikkekben *Szilágyi Dezső-utca 6. szám* alatti (telefon 13-21.) telepén nagy raktárt tart. A cégnek modernül berendezett garages *Kórház-utca 6. szám* alatt (telefon 13-52.) van, hol ugy a helyi, mint az átutazó automobilok a legideálisabb garaget találják és egyuttal szükségleteiket is a legelőnyösebben szerezhetik be.

x **Erdekében áll,** hogy megrendeléseivel felkeresse *Biró László és Tsa* urinői- és papi szabókat. Meglepő olcsó árak, modern szabás, elsőrendü munka Sal Ferenc-utca 17. Telefon 832 sz.

* **Téli ruhákat** u. m. bundák, szőrme és plüs kabátokat, szőnyegeket stb. nyári gondozásra elvállalunk felelősség mellett javitással együtt *Hatvany* és *Szentmiklósy* szücsök, Nagy Sándor-u. 1.

x **Szabadkai női tambura zenekar a Korona kávéházban.** Ma és minden este a Korona kávéházban hangversenyez az országos hirnévnek örvendő szabadkai női tambura zenekar *Kurina* Mátyás karmester vezetése alatt egy elsőrangu erőkből összeállitott tambura és énekkar, naponta változatos müsorral. a társulat magán és ének számokkal müködik közre, a társulat tagjai., Szatmári Lilike, Balogh Mariska, Péchi Margit Szücs Annuska és Vég Micike énekesnők. Kezdete este 8 órakor, szabad bemenet. Szives pártfogást kér Kurina Mátyás karmester.

x **Ősszi-tér 14. sz. házban** több lakás és üzlethelyiség minden órán kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár részvénytársaságnál Kossuth-utca 6.

x **Szőllős-utca 12. sz. házban** több egyszoba s mellékhelyiségeiből álló lakás azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár részvénytársaságnál Kossuth-u. 6.

POVAZSÁN JÓZSEF
hatóságilag engedélyezett electrotechnikai vállalata
Nagyvárad, Bazár épület, szinház oldal.
Telefon 525. Telefon 525.

x **Két jegész sétál a városban,** szemben találják magokat egy régi ismerősükkel Pista barátjukkal, a mint ránéznek feltünik előttük, a barátjuknak elegáns felöltője van, a melyet hallatlan olcsó árban szerezhet be mindenki *Nagy Sándor* férfi divatruha kereskedésében a *Zöldfa-utcán*, passagé-kapu mellett.

x **Anyám, Édes Anyam!** Ide figyeljen azt mondta a tanitó bácsi, hogy a legtöbb fiu és leány az iskolatáskákat, tolltartót és könyvszijat a **Párizsi Bazárban** vásárolja, a Sas palotában a Szent László téren. Menjünk mi is oda, legalább gyönyörködöm a sok szép játék és ajándéktárgyakban.

x **A KISPIPA vendéglőben** szombaton nagy disznótor és hurka estély.

x **Zombor Sándor** sebész-orvosi müszer, kötszer és testegyenesitő gépek készitője. Nagyváradon, Nagy Sándor-utca 17. sz. alatt, ahol villany erőre berendezett mühelyében készit mindenféle fémcsiszolást, nikkelezést és minden e szakmába vágó munkát jutányos-árban, levelekre válasz.

* **Hölgyek kényelmére** bevezette a telefont, hogy a fürdő szezonra gyorsabban lehessen hölgyeinknek a megrendeléseket feladni a *Mille Juliette* füző-teremnél Nagyvárad Szinház-u. 4. Emke mellett. **Készit:** legujabb divatu füzőket, haskötőt, melltartót, egyenestartót stb. *Allandó nagy raktár füzővédőkben.* Telefonszám 827.

FIGYELEM! Óriási választékok iskola szerekben csak *Klein Vilmos és Társa* cégnél találhatunk u. m. iró és rajzszerek, iskolatáska 36 fillértől, könyvszijak 30 fillértől, továbbá fiu és leány intézetbeli fehérnemük, iskolai lüszter és cloth kötények, gyermek esőernyők, fiu sapkák 30 fillértől, gyermekharisnyák 20 fillértől. Téli alsóruhák, iskola munkák és mindennemü kézimunka anyagok. Csődből vásárolt 1500 drb divatos parket blousche 2·50 fillérért. 3000 elsőrendü férfi ing 2 koronától, gallérok 20 fillértől, 30000 méter arcfátyol 20 fillértől és minden e szakmába tartozó cikkek olcsón csak a fenti cégnél szerezhetünk be, Rákóczy-ut 18.

Mig a készlet tart! A volt Fráter és Kosminszky cégtől fennmaradt árukat megvettem és azt 26-ától kezdve elárusitom a volt helyiségben Rákóczi-ut.

ÁRJEGYYÉK KIVONAT:

Női harisnya kötött,	ezelőtt	—.70 fill.	most	—.28 fill.
Férfi zokni	«	1.10 «	«	—.28 «
Finom mintás	«	1.40 «	«	—.60 «
Selyem ernyők	«	7.— kor.	«	3.30 «
Len férfi zsebkendő	«	1.50 fill.	most	—.46 fill.

Ezenkivül himzések, csipkék, szalagok, zsebkendők és minden raktáron levő áruk igen olcsó árért.

Klein Sándor és Tsa

x **Tekintettel a rossz pénzviszonyokra** leszállitottam az árakat. 3 pár női harisnya 1 kor. 3 pár fegyházban kötött férfi harisnya 78 fill. 1 pár patent gyermek harisnya 26 fill. 6 darab fin. vászon kendő 80 fill. 1 m. sweitzi himzés 24 fillértől. 1 m. csipke 2 fillértől. 1 pár nyári keztyü 30 fillértől kapható **Ungerleider Salamonnál** Szent János-utca 4. sz. alatt.

* **A kocsitartó** közönség szives figyelmét felhivjuk ÜVEGES JÁNOS kerékgyártó munkáira Báthory-u. 9 sz. **Jutányos árak.** Meghivásra azonnal megjelenek.

x **Iskola idényre** torna cipők 2 koronától kezdve. Gyermek cipők 20–25 számig 2 korona, 26—28 számig 4 korona. 29—34 számig 5 korona. Fiu boksz cipő 35—39 számig 7 korona, női chevrou vagy boksz cipő 7 korona, férfi chevrou vagy boksz cipő 8 korona. Finom női parti félcipők 5 korona, divatos férfi kalapok 3 koronától kezdve *Feketénél*, Szent-János-utca, Kispipa mellett.

x **FELHIVJUK** a nagyérdemü hölgyközönseg szives figyelmét a **most megnyilt Rácz és Vass női divatszalonban** készülő eredeti **angol kosztüm és felöltőkre.** Mérsékelt árak. **Nagy Sándor-u. 17.**

Elsőrendü modern hölgyfodrászterem a

Ramingeré

szinházi és hölgyfodrász

szemben a szinházzal.

Telefon 1076. Telefon 1076.

x **Vörösbor!** Nyáron a legkellemesebb ital! Literje *96* fillér. — Csodaszép mézédes *csemegeszőllő;* kitünő pecsenye és *pezsgőborok; kőbányai* maláta és szalon *sörök*, *MERTZ NANDOR* csemegeüzletében, Körös-utca. Telefon: *448. sz.*

x **Ridzyk József** épület- és műlakatos Nagy-Várad Rákóczi-ut 20. (Lévai M.-féle házban.) Javitások gyorsan és pontosan készülnek. Elvállal minden e szakmába vágó épületmunkát a legegyszerübbtől a legdiszesebb kivitelig, terv és rajz szerint. Szegecselt vasoszlopok, üvegházak, vastetők, vasablakok, tüzmentes vasajtók, sirkeritések, üzleti vasredőnyök, ablakredőnyök, cégtáblák, takaréktüzhelyek. Lev.-lap hivásra azonnal megjelenek.

* **Ingatlan eladás.** Nagyteleky-utca 31 zám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes föltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban Hungária cipőgyár r.t.

* **Kossuth-utca** 12. sz. ház emeletén háromszobás utcai lakás azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

x **Felhivjuk** t. olvasóink figyelmét a Nagyváradi Vasöntőde és Gépgyár Részvénytársaság lapunkban megjelenő hirdetésére. Ezen iparvállalat, mely a közelmultban lényegesen megnagyobbittatott és a modern technika vivmányaival fel van szerelve, minden szakmabeli munkát, ugymint vasöntvényeket, vasszerkezeteket, kisvasuti mindennemü célra szolgáló kocsikat és ezek kellékeit szakértő vezető mérnökök ellenőrzése mellett gyártja és rövid fennállása óta már szép sikereket ért el. A legmelegebben ajánlhatjuk tehát a káptalani és püspökségi uradalmak figyelmébe.

x **Kis pipa vendéglő** Szt. János-utca 5. sz. Helybeliek és vidékiek találkozó helye. *Társas vacsorák és összejövetelek részére külön helyiségek. Kitünő italok, jó magyar konyha.* Abonensek elfogadtatnak. Szives pártfogást kér *Szujker Tamás* vendéglős.

x **Értesités.** Jelenlegi üzlethelyiségemet átadtam és csak e hó végéig leszek még benne, addig áruraktáromat tgljesen kiárusitom minden elfogadható árban, ezen kedvező alkalmat szives figyelmébe ajánlom vevő közönségemnek. Az üzletberendezés és egy vaspénzszekrény is azonnal nagyon olcsón eladó. Ujhelyi Róza, női kalap divatterem, Rákóczi-ut

x **Szinházba menet** találja a vásárló közönség az Aszódi-féle cukorka és csokoládé-bonbon üzleteit. Tisztelettel értesitem ugy a nagyváradi, mint a vidéki ellite közönséget, hogy ő felsége Vilmos német császár legkedveltebb cukorkáit Hildebrand udv. szállitó Berlinből kizárólag csakis nékem szállitja és igy a cukorka szakértő közönség most már különbséget fog tudni tenni cukorka között. Cukorkáim frissek és élvezhetőek, valamint olcsó árban számitom. A közönség figyelmébe ajánlom Kossuth-utcai fő-üzletemet hol reggeltől estig a 8-féle zamatu pörkölt kávék frissen és melegen a közönség rendelkezésére áll, elkülönitett kávé-pörköldémben. Vigyázatot kérek — Rákócy-uti fióküzletem a Csokoládé király mivel csak kizárólag cukorkákat árusit, igy vasárnap egész nap nyitva van a közönség kényelmére. Kugler Gerbaud cukorkák és cukrászsütemények budapesti árakkal üzletemben kaphatók. Telefon rendeléseket kérek 635-, 610-, 10-16 A legcsekélyebb mennyiséget is azonnal gyorsküldönccel haza szállitom.

* **Kálvária-utca 20** számu uj háznál egy földszinti utcai modern 4 szobás lakás november elsőre jutányos árban kiadó.

Szülők figyelmébe!

Legjobb gyermek cipők

teljes fiu kelengyék legolcsóbban

REICHARD áruháza

cégnél kaphatók.

Legszebb és legolcsóbb

zománctáblák

Diósy Sománál

Telefon 839. Telefon 839.

A

KOBRAK

CZIPŐRAKTÁRBAN

RÁKOCZI-UT 3. SZ.

az összes férfi-, női és gyermek-cipők, valamint a mellékcikkek árusitása

jutányos ár

mellett megkezdődött.

Egy jó házból való fin tanulóul felvétetik fizetéssel

Tátray Gusztáv

kézimunka üzletében

Rákóczi-ut 4.

Fogak és fogsorok ugy kaucsukba mint aranyba foglalva szájpadlás nélkül, továbbá arany koronákat, csapfogakat, hidmunkálat fog és gyökér huzás és tartós fogtömeséseket készit

Engel Dezső,

vissgázott fogtechnikus.

N.-Várad, Bémer-tér (Emke Kávéház felett.)

IRODALOM

Religio. Dr Hanuy Ferenc egyetemi tanár tudományos és társadalmi katholikus heti folyóirata a nyári szünidő után ezen a héten jelent meg először a szokott gazdag, érdekes és magasnivóju tartalommal. A kitünő folyóirat vezető helyén dr Rézbányay József közöl nagyérdekü cikket az Egyháznak a kulturában eljátszott vezérszerepéről. A tartalomból kiemeljük a következőket: Az örök városból. — Tudományos cikkek: 1. A természettudományok szerepe a világnézet felépitésében. dr Trikál Józseftől. 2. Euthanasia. I. Dr Jehlicska Ferenctől. 3. A legrégibb keresztény missiók Közép-Ázsiában. I. Dr Kmoskó Mihálytól — Szaktudományi Szemle: A Commissio Biblica legujabb döntései, — Könyvkritika: J. Hefner: Die Entstehungsgeschichte des Trienter Rechtfertigungsdekretes. — Dr Dudek Jánostól. — Katholikus Világszemle: Olaszország, Oroszország, Nagy-Britannia, a Német-Birodalom, Sziria és Argentina egyházi eseményeit ismerteti. — Könyvszemle. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, IV. Molnár-u. 20.

SPORT

A mai versenyek.

Ma délután megélénkül a nagyváradi határ a folyó évben már másodszor. Ma veszi kezdetét ugyanis az országszerte nevezetes bihari urlovasok versenye. A mai versenyre már tegnap megérkeztek a paripák és a lovasok. Ma hat futam lesz. A futamok sorrendje a következő:

I. *Eladó handicap.* 1300 korona, ebből 1000 korona a győztesnek, 200 korona a másodiknak, 100 korona a harmadiknak. Táv. kb. 1500 m. A győztes 1500 koronáért árverés utján eladó.

1. Hagelin H. százados Dictum-Factum lova. 2. Br. Wrazda J. hdgy P. S. 3. Wodianer B. fhdgy Sirene. 4. Buzinkay J. száz. Iron. 5. Kállay Sz. ur Macsola. 6. Hagelin H. száz. Midi. 7. Wrazda J. hdgy Mireille. 8. Gencsy K. Vigasz. 9. Wodianer B. fhdgy Kritikus. 10. Gencsy K. ur Please. 11. Molnár L. száz. Turandot.

II. *Zerge akadályverseny.* 800 korona a győztesnek, 200 korona a másodiknak. Távolság 4200 m.

1. Böszörményi Á. fhdgy Kokotte. 2. Fanta G. száz. Mókus. 3. Molnár L. száz. Sirena. 4. (5.) Pallay L. ur Kilkok. 5. (4.) — Eskimo. 6. Gróf Pongrácz I. Rosmaring. 7. Ráth I. Szesz. 8. Schnitzler K. örnagy Bajsa.

III. *Ürögdi akadályverseny.* 1500 korona a győztesnek, 200 korona a másodiknak, 100 korona a harmadiknak. Táv. körülbelül 4200 m.

1. Br Baich. főhadnagy Hütlen, 2. Palatin, és 3. Minka. 4. Buzinkay J. száz. Hurain. 6. Molnár L. százados Alkony. 7. Schnitzler K. őrnagy Bajsa. 8 Woldianer B. fhdgy. Bursak és 9. Blériot II.

IV. *Szálkai gátverseny.* 800 korona a győztesnek, 200 korona a másodiknak. Táv. körülbelül 2600 méter.

1. Adda A. fhdgy. Villám. 2. Markovits M. Apache, és 3. Bársony. 4. Gróf Pongrácz Szürkület. 5. Szunyogh Z. Ipse és 6. Bánomisén. 7. Zeller J. hdgy. Flott.

V. *Eladó gátverseny.* 1200 korona a győztesnek, 200 korona a másodiknak, 100 korona a harmadiknak. Táv kb. 2800 m. A győztes 3000 koronáért árverés utján eladó.

1. Br. Baich P. fhdgy. Formosa. 2. (3.) Buzinkay J. száz. Iron és 3. (2.) Rauhenstein. 4. (5.) Gencsy K. Kártyás és 5. (4.) Bergina. 6. Kállay Sz. Gredine. 7. Molnár L. száz. Cerale. 8. (9.) Wodiáner B. fhdgy. Bursak és 9. (8.) Kritikus.

VI. *Bónékuti díj.* 1500 korona a győztesnek, 200 korona a másodiknak, 100 korona a harmadiknak. Táv kb. 1800 m.

1. Ambrozy Gy. hdgy. Figaró. 2. Br. Baich P. fhdgy. Tudor. 9. Br. Bánffy A. Erdész. 4. Buzinkay J. száz. Rauhenstein. 5. (6.) Gencsy K. Kártyás és 6. (5.) Táncos 7. (8—9.) Hagelin H. Dictum-Factum és 8. (7.—9.) Panienka, valamint 9. (7.—8.) Jelka. 10. (11.) Molnár L. száz. Melange. és 11. (10.) Slapjack. 12. Tövisegyházi ménes. Kármentő. 13. (14.—15.) Wodiáner B. fhdgy. Bursak és 14. (13.—15.) Siréne. 15. (13.—14.) Kritikus. 16. Br. Wrazda J. hdgy. P. S.

IGAZSÁGSZOLGÁLTATÁS

Verekedő rabok.

Fazekas Sándor, paptamási illetőségü legény nemrégiben került be a nagyváradi fogházba. Másfélévi büntetéssel sujtották. A csendes viselkedésü fiut a törvényszék nyomdájában alkalmazták, ahol nem sokára mintegy felettese lett a fogolytársainak, akivel a nyomdában együtt dolgozott. Egy reggel Fazekas az egyik gépet takaritatlanul találta, ami módfelett felbosszantotta. Dühösen kiáltott rá az egyikre, Oána Jánosra:

— Miért hagytad ezt a gépet takaritatlanul?

— Semmi köze hozzá!

— De van közöm hozzá!

— Ki takaritottam én, nyisd ki a szemed.

— Ne feleselj! pattant fel mérgesen Fazekas, hallgass ez a te kötelességed!

Többről-többre, szóról-szóra a dolog tettre került s Oána huzta a rövidebbet. Fazekas egy ollóval mellbe szurta Oánát.

A mai tárgyaláson ezt a pört tárgyalta a királyi járásbiróság. Tekintetbe véve azt az enyhitő körülményt, hogy Fazekas felindult állapotban követte el tettét, vádlottat 10 napi fogházbüntetéssel sujtotta.

TÁVIRATOK

A hercegprimás bérmautja.

Nyitra, szept. 19.

(Saját tud.) Csernoch János hercegprimás autón Nyitrára érkezett, ahol a város és a megye közönsége a főispánnal az élén nagy ünnepélyességgel fogadta a főpapot. Délután látogatást tett a főispánnál és az alispánnál, azután pedig tovább folytatta bérmakörutját.

—

Óriási vihar.

Zágráb, szept. 19.

Zágráb környékén és az egész megyében óriási zivatar pusztitott. Különösen Petrinján és Sziszeken volt borzalmas a vihar. Félkilós jégdarabok estek, amelyek számos háznak a menyezetét is áttörték. A kár óriási.

Salgótarján, szept. 19.

Mult éjszaka itt nagy vihar dühöngött. A menydörgések és villámlások szakadatlan sora szinte rettegésben tartotta a város lakosságát. Az acélgyári fasorban óriási nagyságu fákat döntött ki a vihar. A hajnali órákban az uttest már teljesen járhatatlan volt. Több tüzfal összedőlt, számos háztető megrongálódott. A távbeszélő és a városi villamos vezetékekben nagy kárt tett a vihar.

—

A kolera.

Nyitra, szept. 19.

A predeáli határrendőrség táviratban értesitette a nyitrai hatóságot, hogy két bolgár kertész kolera fertőzött hazájából Sarlókajszára és Felsőköröskénybe érkezik. A hatóság azonnal berendelte a két község jegyzőjét, kik a nyitrai állomáson várták a két bolgárt és a mint ezek megérkeztek, vesztegzár alá helyezték őket.

—

A török-bolgár béke.

Konstantinápoly, szept. 19.

A török és a bolgár delegátusok tegnap aláirták az ujtörök-bolgár határról, a nemzetiségi kérdésről, valamint a bolgár területen lakó mohamedánok jogairól szóló jegyzőkönyvet. Szanov tábornok volt az első aláiró. Az ülés két óra hosszat tartott. Az összes delegátusok örömtől ragyogó arccal távoztak el a teremből. Nacsevics bolgár delegátus kijelentette, hogy a békeszerződést vasárnap, de legkésőbb hétfőn aláirják.

—

A magyarok és a szerbek.

Ercsi, szept. 19.

A fehérmegyei ercsi községben egy kaszszirnő miatt valóságos polgárháboru tört ki a magyar és a szerb lakosság között. A kávéházban keletkezett az összeszólalkozás, amely hajnalban valóságos verekedéssé fajult. A mulatozó magyar és szerb társaság verekedésébe beleszólt a lakosság is, valóságos harc fejlődött ki a magyarok és a szerbek között, ugy hogy a csendőrök alig tudtak rendet csinálni. Boros Ferenc szemét kiszurták, sokan sulyos sérüléseket szenvedtek. Számos letartóztatás történt.

—

Zivatar Losonczon.

Losoncz, szept. 19.

Tegnap este 10 óra körül hatalmas vihar vonult végig a városon. Szélvész dühöngött és az ott időző cirkuszból, ahol éppen előadás volt, alig tudott kimenekülni a közönség.

—

Vilmos császár látogatása.

Bécs, szept. 19.

Beavatott forrásból jelentik, hogy e hó végén Vilmos császár meg fogja látogatni Ferenc Józsefet és a trónörököst.

—

Véres harc a sztrájkolókkal.

Genf, szept. 19.

A sztrájkoló épitőmunkások Monte-Graniesben, a Lötschberg-vasut mellett megtámadták a sztrájktörőket. Rendőrség avatkozott a verekedésbe és husz munkást, köztük gyermekeket és asszonyokat is, sulyosan megsebesitett.

—

Nagy tüz.

Szigetvár, szept. 19.

Tegnap kigyuladt Csigery András háza és a nagy szélben a tüz rohamosan terjedt tovább. Tizenegy lakóház, három melléképület és nagymennyiségü takarmány égett el. A tüzoltóság egyáltalában nem tett kt magáért, mert mire a tüz szinhelyére érkezett, már nyolc ház leégett. Azt hiszik, hogy a tüzet gyujtóval játszógyermekek okozták.

—

Leugrott az emeletről.

Budapest, szept. 19.

Ma reggel egy 16 éves szép urileány szerelmi bánatában öngyilkos lett. A halál egyik legrettenetesebb módját választotta fiatal élete kiontására: a harmadik emeletről a mélységbe vette magát és holtan terült el az udvar kövezetén.

Az öngyilkos leány Nagy Erzsi, a Pipa-utca 6. számu házban lakott Lerchenfeld Józsefné nevü rokonánál. A leánynak külön szobája volt, melyet vidéken lakó szülei fizettek.

SZERKESZTŐI POSTA

Egy előfizető. Arról a választásról még azért nem irtunk, mert a nevezett testület nem ejtette még meg a választást.

Regénycsarnok.

AZ ELHAGYOTT RÓMA.

Történeti elbeszélés.

Irta **Dús László.**

(Folytatás.) 86

És VIII. Bonifác pápa jó izüen fogyasztotta el a darab polentát, mely száraz volt, mintha a puszták szele szárította volna meg.

Lorenzo Cafarelli átvette a kiséret parancsnokságát és előkerittetvén a kólyát, melyen a pápát Anagniba hozták, nyolc izmos termetü abruzzóit választott ki bele ültetvén a szentséges atyát, megindult a menet Rómába vissza.

A szétugrasztott felkelők és futva menekülő pápai csapatok mindenfelé azt a hirt terjesztették, hogy jön a pápa! — jön a pápa! aki előttük a bosszu rém alakjává nőtt, mig a nép mindenfelől az Anaguiból Rómába vivő országutra sereglett és térdre hullva fogadta a Szentséges atya apostoli áldását.

A hir Rómába is eljutott, természetesen — nagyitva. A futók, a menekülők azt beszélték, hogy Giovanni Sciarra Colonna biboros Ostia felé menekült a pápa elől, itt tengerre akart szállani, de a hajóhidról a sós árba esett és belefult a Közép-tengerbe, voltak a futók között olyanok, akik testi szemeikkel látták, mikor Velletriben, a pápa kegyetlenül szigoru itélete folytán Stefano Colonna di ferrót egy magas tölgyfa száraz ágára akasztották fel.

Pedig egyik hir sem volt igaz.

Giovanni Sciarra Colonna biboros Ancona felé menekült, ahol a kikötőben francia hajóra talált, mely a fogoly pápát várta, hogy Franciaországba vigye, igy azonban meg kellett elégednie a menekülő biborossal, Stefano Colonna di ferrot Lorenzo Cafarélli kapitány Anagui város községházához vitette s mivel vállperece a kovács pörölyének ütése alatt eltörött, ápoltatta, hogy majd itéljen felette a legfőbb biró, VIII. Bonifác.

A hazug hirnek azonban még meg is volt annyi haszna, hogy a Colonnák szövetségesei visszabujtak oduikba, szerte oszlottak, hogy eltünjenek mintha a sirocco sodorta volna el őket.

Róma polgárai és patronusai, jó barát, ellenség egyaránt ünnepi ruhába öltözve várták a pápa visszajövetelét, asszonyaik, leányaik hófehér ruhába öltözve virágokkal telt kosarakat tartottak készen, hogy a diadalmenetben közeledő szentséges atya elébe hintsék azokat.

A szomoru időből a Quirinál meredt elő kormosan, füstölögve mint valami gyászlepellel boritott koporsó, itt-ott hatalmas lángoszlopok törtek az ég felé.

A Quirinált a pusztulástól megmenteni nem lehetett.

Derüs szeptemberi dél volt, mikor a menet Róma kapujához érkezett, ahol a bibornoki testület teljes diszben várt a szentséges atyára, VIII. Bonifácz pápa bevonulására.

És felhangzott az ének ujból, erős énekkar, a papnövendékek és a kardinálisok énekelték égbe ható hangon:

— Ecce sacerdos. Pontifex Maximus!

Az ének hagja felverte a Colona-palota csöndjét is, ahol Giacomó Colonna biboros a bebalzsamozott fej szemléletében elborulva kesergett.

Minden vágya, minden reménye megsemmisült és a leggyászosabb az volt e gyötrelmében, hogy nem a Cajetánik önték a tengerárt reá.

A biboros meghallotta a diadaléneket, elsőbben azt vélte, hogy neki szól az, hogy jönnek kiemelni őt szomoru magányából, hogy fölemeljék a pápai trónra.

Az ének amint közeledett, egyre erősbödött.

Giacomo kiadta a rendeletet, hogy a palota kapuját ki kell nyitni, hogy bejöhessenek az üdvözletére sietők. Ezek azonban nem jöttek, sőt az ének távolodni kezdett.

Az ősz biboros sietett felnyitni egy ablakot, hogy meglássa a menetet, mely ma mást mer ünnepelni és nem őt.

A diadalének teljes erővel tört be a nyitott ablakon, a biboros kihajolt és látta VIII. Bonifác pápát fején tiarával, kezében a keresztes pásztorbottal, áldást osztva a térdelő, ünneplő népre vonulni a Vatikán felé.

Az ősz főpap szivéhez kapott, ajkai hörögve sikoltották:

— Győztél Cajetáni!

Nem mondhatott többet, ebben fejezte ki gyülöletét, elismerte legyőzetését és holtan terült el a nyitott ablak előtt.

A menet a Szent Péter templomába vonult, ahol ujra felzugott a hála ének és zugtak a tornyok harangjai és a pápát az Abruzzok pásztorai bekisérték a templomba, az isten oltára elé.

Másnap kihallgatásra özönlött a nép, tolongott a Vatikán előtt, hogy megláthassák a hatalmas pápát, aki előtt még egy nappal előbb a francia király kancellárja bilincseket zörgetett.

A pápa nehezen kelt fel ágyából.

Szeptember tizedike volt, a hajnal szeliden, lágyan simogatta meg az ősz férfi, a világ ura, takaróját. VIII. Bonifácz ujból átélvezte a tegnapi nap diadalát — álmaiban.

Fesco Lukács biboros jött be hozzá.

Sanctittima páter! — mondotta a biboros, — talán máról elhalaszthatnók a kihallgatást?

— Nem, kedves fiam! — válaszolt VIII. Bonifác mosolylyal ajkán, szemeiben jóságos derüvel, — mit mondanának a mi kedves hiveink, ha ma eltávoznám előlük. Jer fiam, segits az öltözködésben.

A pápa fölemelkedett.

— Ah, fiam Lucca! mondotta ő szentsége, mintha megmeredtek volna tagjaim! — lábaim nem birnak, karjaim erőtlenül hanyatlanak le. Add csak ruhámat felöltözöm, ugy akarom!

És a lelki erő győzött a testi gyöngeségen.

A pápa felöltözött, Jiesco Lukács karján kiment a fogadó terembe, ahol trónja fel volt állitva.

Lorenzo Cafarelli kapitány a trónlépcsőjén állott.

A terem ajtai megnyiltak és legelől két gyászba öltözött nő jött.

Az egyik Aurora Orsimi, a másik Paola Colonna.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG

■■■

Telegdi József lemondása. Telegdi József országgyülési képviselő a bihar megyei Gazdasági Egyesületben viselt alelnöki tisztségéről lemondott. A lemondást az egyesület sajnálattal vette tudomásul, miután a lemondás visszavonására minden lehetőt megtettek. Az egyesületi gyülésen az ujonnan választott titkár, *Papp* Imre köszönetet mondott a megválasztásért és buzgó tevékenységet igért. *Papp* Imre megválasztásával a Gazdasági Egylet kiváló szakerőt nyert az egyesület ügyeinek vezetésére, aki agilitásával, szakképzettségével nagy hasznára lesz a vármegye gazdaközönségének. Annál nagyobb bizalommal nézhetnek az egyesület tagjai *Papp* Imre müködése elé, mert nem uj ember az egyletben, amelynek hosszu éveken át ügyvezető alelnöke volt s igy a legapróbb részletekben ismeri az egyesület dolgait, eddigi müködését, tevékenységi körét s teljes tudatában van a gazdaközönség részéről az egylet iránt támasztott igényeknek. Egész életét a gazdasági ügyeknek szentelte s igy széleskörü szaktudásán kivül gazdag tapasztalatait érvényesitheti uj jelentős állásában.

—

Gabona üzlet.

Októberi buza — — —	10.99
Buza 1914. áprilisra — —	11.07
Októberi rozs — — —	8.16
Szept. tengeri (1913) — —	8.08
Tengeri 1914 májusra — —	7·06
Októberi zab — — — —	7.50

—

Budapesti értéktözsde.

Magyar hitelrészvény —	827.25
Osztrák hitelrészvény —	628.50
4%-os koronajáradék —	81.25
Osztr. magy. államv. —	703.50
Jelzálogbank — — —	426.—
Leszámitoló és pénzváltó —	514.—
Hazai bank — — — —	285.—
Magyar bank — — —	550.—
Keresk. bank — — —	3735.—
Rimamurányi — — —	702.50
Salgótarjáni kőszén — —	769.—
M. Ált. Kőszénbánya —	1077.—
Közuti vasut — — — —	634.75
Városi villamos — — —	359.—
Adria — — — — —	585.—
Atlantika — — — —	—.—

A szerkesztésért felelős:
Dr VUCSKICS GYULA.

Zálogkölcsönöket

arany és ezüstnemüekre, ékszerekre kulánsan folyósit a

„Biharmegyei Takarékpénztár Zálogintézete“

Kossuth Lajos-utca 3. szám.

Pénztári órák:
délelőtt 8—12. délután 2—5.
Telefon 148. sz. Telefon 148 sz.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár R.-T. Nagyvárad, Bémer-tér.

Tüz- és betörésmentes

pénztárszekrények (safes) bérbeadása

Ujonnan épült intézeti helyiségünkben létesitett **safe-deposit osztályunkban** különféle nagyságu pénzszekrények (safes) csekély dij ellenében bérelhetők.

Ezen pénz-szekrénykékben a bérlő fél értéktárgyait saját zárja alatt, önmaga kezelheti és ezeknek megőrzésére a legmesszebbmenő biztonságot és kényelmet találja.

Safe-deposit helyiségünket az érdeklődőknek készséggel bemutatjuk és részletes felvilágositással szivesen szolgálunk.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár R.-T.

Értesitès!!

Tüzifa

waggon számra kapható.

I. oszt. cser- vagy bükkhasáb 210 K.
I. „ „ „ bükkdorong 180 K.

100 métermázsánként udvarba beszállitva. Complett waggon!!! Hiány nélkül!!

Künsztler Kálmán

Nagyvárad,
tüzifanagykereskedő, Teleki-utca 11.
Telefon 942. Telefon 942.

Nagyvárad város adóhivatalától.

242—1913 eln. sz.

Hirdetmény.

Az 1892 évi XV. t. cz. 3 §-a szerint nyilt községekben azok a szőlős gazdák, kik szeszes italok kimérésével, vagy kis mértekben való árusitásával (1888 XXXV. t. cz. 2 §-a) nem foglalkoznak, abban a kedvezményben részesülnek, hogy saját termésük, boraiktól a házi szükségletre szánt bormennyiség után állami italadó fejében az 1893 év előtt fenálló fogyasztási adónak megfelelő részt fizetik vagyis Nagyváradon mint I-sső osztályu községben bor után hektóliterenkint kincstári adóban 6 kor. 70 fillért, városi adóban 4 kor. összesen 10 kor. 70 fillért, bor, must és szőlőcefre után 5 kor. 04 fillért.

A most hivatolt törvény végrehajtása tárgyában kiadott 1892 évi 51015 sz. pénzügyminiszteri utasitás XXVI §-a értelmében felhivom mindazon szőlőbirtokosokat, kik az előbb emlitett kedvezményre igényt tartanak, miszerint legkésőbb a szüret megkezdésig a házi szükségletre szánt bormennyiség feltüntetésével ebbeli igenyöket a városi fogyasztási adóhivatal nál annyival is inkább jelentsék be, mivel a későbbi bejelentések tekintetbe vehetők nem lesznek.

Nagyvárad, 1913 szeptember 18-án.

Lukács Ödön,
tanácsos
tb. főjegyző.

VIGADÓ
mozgószinház
NAGYVÁRAD,
Fekete Sas-passage.

Szombaton és vasárnap:

Falu gyermeke

Napoleon történet 2 felv.-ban a francia forradalom idejéből, lejátszódik a Tuleriakban.

Megakadályozott rablás,
dráma 2 felvonásban.

Szerelem és tánc,
humoreszk.

A tenger zaja,
eredeti felvétel.

Biri lelkiismerete,
bohózat.

A hazugság következménye,
vigjáték.

Rendkivüli attrakció a világhirü

4 Brighton
eredeti angol tánccsoport, csak pár napig.

Előadások mindennap d. u. 6 órakor, szombat, vasár- és ünnepnap d. u. 3-kor kezdődnek.

Kedvezményes jegyek Kiss Dávid, Sipos és a Szinházi tőzsdékben kaphatók.

Helyárak: Páholy 6 sz. 6 K. I. hely 1 K. II. h. 60 f. III. hely 40 f.

Ha nincs megelégedve szabójával, mert drága vagy rosszul szab vagy nem pontos, szóval bármi okból. Keresse fel **DARABONT GY. és TÁRSA** uriszabó céget **Szilágyi Dezső-u. 6.** (Sonnenfeld-palota) és meglepi önt az ottani szolid, olcsó, kifogástalan kiszolgálás. Alkalmi és gyászruhák **24 óra alatt.** Vidékről egy beküldött öltönyről ujat készitek. Valódi angol szövetek.

Helyi és vidéki telefon 980.

LÉVAI MÁRTON
r.-t.
sirkőraktára és kőfaragó telepe
Nagyvárad
Rákóczi-u. 20.

18207—913. sz.

Hirdetmény.

A nagyváradi városi vasut r.-t. által tervezett Kolozsvári-utcai védjelző kitérő átalakitásának a Gilányi-utcai vonalból kiágazólag a Magyar Zsirmüvek r.-t. telepére tervezett iparvágánynak és a Vámház-utcai vonalból kiágazólag az Emilia malomba vezető iparvágányzat átalakitásának közigazgatási bejárását a kereskedelemügyi m. kir. minister ur f. évi szeptember hó 27-én d. e. 10 órára a városháza tanács termébe tüzte ki.

Erről az összes érdekelteket azzal értesitem, hogy a közigazgatási bejáráson megjelenhetnek s ott esetleges kifogásaikat előadhatják, de a bejárás távollétükben is meg fog tkrtatni.

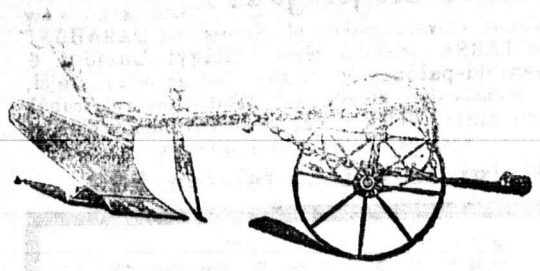
Nagyvárad, 1913. szeptember hó 16.

Bordé Ferencz,
polgármester h.

Sürgős figyelmeztetés!

Ha illatszer, pipereszappan, kozmetikai, arc- és kézápolási, háztartási, hajápolási és általában mindenféle a kosmetikába vágó cikkeit a legjobból a legjobbakat olcsóbban a legolcsóbbnál akarja beszerezni, ugy kérje a harmadik kiadásban most megjelent «illatszer és háztartási értesitőnket» melyet ingyen és bérmentve küld: «HEZ» illatszer és háztartási cikkek szaküzlete nagyban és kicsinyben B.-pest, VIII., Kőfaragó-u. 7. sz.

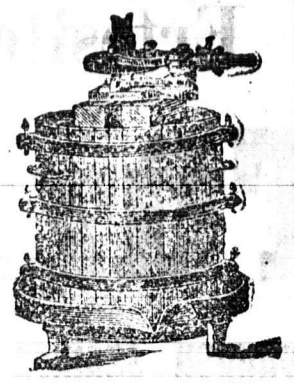
Tüzijáték kiállitás
özv. Kádár János-né
elsőrangu füszer- és csemege kereskedésében.
a legelsőbbrangu különlegességek előnyös **bevásárlási forrása.**
Kugler H. Gerbaud főraktára.
Telefon 85. sz. Telefon 85. sz.



Ekék, vasboronák őszi szántásra

előnyös árban, készpénzfizetés mellett a GITYE-gyárban kaphatók.

Terménytisztító rosta aratási idényre gyári árban. **Borprések, szőlőzúzók** már most megrendelhetők jutányos árban **présfelülnyomóval,** ezek mind készpénzfizetés esetén **olcsó árban. Minden darab szavatossággal.**



Gitye Demeter Fia gépgyára Nváradon. Templom-tér

Melocco Péter cementárugyár és építési vállalat részvénytársaság

Budapest, IX. Timót-utca 4. a. b. szám.

Nagyváradi fióktelep: Szőlős-u. 16.

Telefonszám 11-38. **Telefonszám 11-38.**

Gyárt: Szabadalmazott géppel gyártott karmantyus portlandcement csöveket az összes szabványos méretekben és az ahhoz való idomdarabokat, csömöszölt és vasbetétes, valamint portlandcement csöveket, kútgyűrüket stb.

Márvány mozaiklap, műkő- és cementárugyár. Beton és vasbeton építési vállalat.

Elvállal: Utcák és házak csatornázását, hidak és vizmedencék szakszerü építését. Nagyobb vállalatoknál **tervekkel és költségvetéssel szolgál.**

Meghivást az ország bármely részéből elfogad

10.000 pár harisnya kerül eladásra! alábbi olcsó árak mellett.

3 pár kötött zokni 78 fill., 3 pár csikos zokni 1 kor., 3 pár női harisnya 1 kor., 3 pár gyerek zokni finom 1 kor., 3 pár gyerek patent harisnya 1 kor. Flor és selyem harisnyák igen olcsón. Férfi ingek jó minőségben 1·94 kor., női ingek 1·94 kor. Zsebkendők drb. 6 fillértől. Nyakkendők, ridikülök 30 fillértől.

Klein Sándor és Társa
Rákóczi-ut 14.

A

jó bornak

nem kell czégér

mondják még ma is a régi öregek! Hogy mennyire igazok van, eléggé bizonyitja

Kecskeméti István

is, a reklámra nem szorult ujonnan berendezett étterme

Nagyvárad, Teleky-u. 4. szám.

Nyitva éjjel-nappal. Kitünő saját termésü borai, **előzékeny kiszolgálás**, szolid polgári árak. **Abonensek naponta felvétetnek.**

HELYBEN TELEFON 11-75 VIDÉKEN

FEST! TISZTIT!

vegyileg női, férfi és gyermek ruhákat.

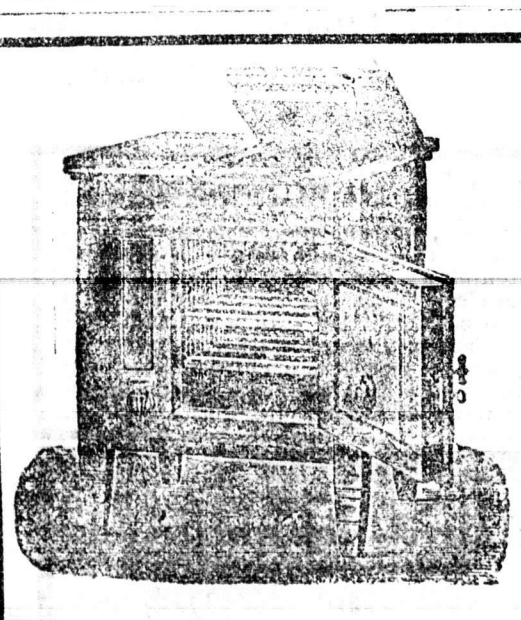
MOS!

gallér és kézelőket fényesre, csipke és szövet függönyök, bútor szövetek, papi és egyenruhák vegyileg tisztittatnak.

Gyár: Körözs-utca 13.

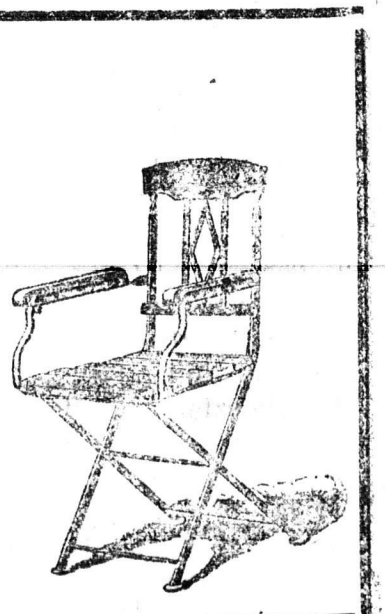
Felvételi üzlet:
Zöldfa Passage 93.
Rákóczy-ut 7. szám

Mokos Sándor.









JEGSZEKRENYEK FAGYLALT-GÉPEK és FORMAK | kerti vasbútorok, valamint konyha-fabútorok is u. m.: konyha kredenz, asztal, szék, zsámoly, teknő és az összes konyha berendezések

TARSOLY és RISZTÓ különlegességek vaskereskedésében

Nagyvárad, Rákóczi-ut. Telefon 390 szám.

Szent László-nyomda részvénytársaság, Nagyváradon.